

Sygn. akt III Ca 849/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SO Agnieszka Skrzekut

Protokolant: sekr. sąd. Anna Burnagiel

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2013r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko G. P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 6 września 2013r., sygn. akt I C 116/13 upr

oddala apelację.

Sygn. akt III Ca 849/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6.09.2013 r. Sąd Rejonowy w Gorlicach w sprawie z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. oddalił powództwo (pkt I sentencji), kosztami procesu obciążył powoda (pkt II sentencji).

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 19.08.2005 r. G. P. zawarł z Wyższej Szkoły (...) w W. umowę na semestr I roku akademickiego 2005/2006 rozpoczynający się od 1 października, na mocy której uczelnia zobowiązała się zapewnić pozwanemu miejsce na Wydziale Pedagogicznym oraz odpowiednie warunki do pobierania nauki i jej ukończenia, jak też pokryć wszystkie koszty związane z zabezpieczeniem procesu nauczania, zaś student zobowiązał się dołożyć maksimum wysiłku, aby studia przyniosły mu jak najwięcej korzyści, przestrzegania regulaminów studiów oraz przepisów zawartych w innych dokumentach regulujących tok nauki i życie szkoły.

Zgodnie z umową czesne za rok akademicki wynosiło 2 000 zł i płatne było w 10 ratach. Zgodnie z umową w przypadku naruszenia zasad płatności, następowało naliczanie odsetek. Należności wynikające z umowy z dnia 19.08.2005 r., nie zostały uregulowane przez G. P. w całości. Nie dokonał on wpłaty rat czesnego po 200 zł miesięcznie: II raty płatnej do 10.11. 2005 r., III raty płatnej do 10.12.2005 r., IV raty płatnej do 10.01.2006 r. oraz 400 zł – V i VI rata płatne do 10 .02.2006 r. Nie uiścił też kwoty 250 zł z terminem płatności do 10.02. 2006 r. za materiały dydaktyczne za II semestr. Przyczyną nieuregulowania powyższych należności było zaprzestanie nauki na uczelni po upływie 1-2 tygodni od jej rozpoczęcia.

Z dniem 15.02.2006 r. pozwany G. P. został skreślony z listy studentów Wyższej Szkoły (...) w W. z powodu braku opłat czesnego.

W dniu 25.07.2011 r. została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności pomiędzy Wyższej Szkoły (...) w W. a powodem (...) spółka z o.o. w W.. Powód nabył wierzytelność wobec pozwanego G. P. w kwocie 1 250 zł.

Wskazał Sąd Rejonowy, iż bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 k.c.). Pozwany zobowiązany był do zapłaty należności do 10 dnia każdego miesiąca. Nie zostały zapłacone należności wymagalne do 10.11.2005 r., 10.12.2005 r., 10.01.2006 r., 10.02.2006r. Skoro pozew został wniesiony w dniu 30.11.2012 r., a zatem po upływie 3 lat liczonych od powyższych dat, uznać należało za skuteczny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia.

Powyższy wyrok zaskarżył powód apelacją, w której zarzucił obrazę art. 118 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na wadliwym przyjęciu, że roszczenie o zapłatę czesnego stanowi roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, podczas gdy :

- a) prowadzenie przez uczelnie wyższe działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej nigdy nie stanowi działalności gospodarczej, ta bowiem może być wykonywana jedynie w formie organizacyjnie i finansowo wydzielonej od w/w działalności podstawowej,
- b) działalność edukacyjna uczelni wyższych, w tym niepaństwowych, stanowi wykonywanie zadań publicznych, przez co nie stanowi działalności gospodarczej ,
- c) działalność gospodarcza, o której mowa w art. 118 k.c. w zakresie w jakim przewiduje 3 letni termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe, zamiast normy z przepisu art. 118 k.c. w zakresie, w jakim przewiduje 10 - letni termin przedawnienia.

Wskazując na powyższe apelujący, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2 313,38 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości czterokrotności stawki minimalnej określonej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r., z uwagi na duży nakład pracy jej pełnomocnika, charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynianiu się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia ; zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości czterokrotności stawki minimalnej określonej w § 13 ust.1 pkt 1, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r., z uwagi na duży nakład pracy pełnomocnika , charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynieniu się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, wyznaczenie rozprawy w trybie art. 505¹⁰ § 2 k.p.c. i jej przeprowadzenie także pod nieobecność powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Stosownie do treści przepisu art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W ocenie Sądu Okręgowego umowa o świadczenie usług edukacyjnych jest umową cywilną, a więc do świadczeń z tej umowy należy odpowiednio stosować przepisy art. 750 k.c. w zw. z art. 751 pkt. 2 k.c., w tym także okresy przedawnienia.

Przepis art. 751 pkt.2 k.c. posługuje się bardzo ogólnym pojęciem „roszczenia z tytułu nauki” i nie ma przeszkód do jego stosowania w przypadku dochodzenia przez uczelnię wyższą (ewentualnie jego następcę prawnego) opłat

czesnego za studia i usługi edukacyjne. Wymóg stosowania powołanego przepisu jedynie do roszczeń podmiotów w nim określonych również nie wyłącza możliwości powołania się na dwuletni termin przedawnienia. Z treści przepisu art. 751 k.c. wynika, że dwuletnie przedawnienie dotyczy nie tylko roszczeń o wynagrodzenie przysługujących osobom, które prowadzą działalność gospodarczą, ale również roszczeń przysługujących osobom, które - nie prowadząc działalności gospodarczej - stale trudnią się czynnościami danego rodzaju. Nie ulega wątpliwości, iż w przypadku należności przysługującej tytułem czesnego chodzi o wynagrodzenie za spełnione czynności przysługujące podmiotowi, który stale trudni się czynnościami danego rodzaju (art. 751 pkt 1).

Nie można zakwestionować okoliczności, że powód stale trudni się świadczeniem usług edukacyjnych. Nie są to okazjonalnie podejmowane czynności, gdyż wynikają z ustawowo określonych zadań tego podmiotu jako szkoły wyższej. Są to czynności o charakterze powtarzalnym, których wykonywanie stanowi stałe zajęcie tej uczelni i przynosi stały (nie koniecznie wyłączny) dochód. Już w tym zakresie przywołany przepis znajdzie zatem zastosowanie w konkretnej sprawie.

Niezależnie od tego wskazać trzeba, że w art. 751 pkt 1 k.c. przez przedsiębiorstwo należy rozumieć prowadzenie działalności gospodarczej. Nie można wykluczyć, że uczelnia będąca wyższą szkołą niepubliczną świadcząca odpłatnie usługi edukacyjne posiada status przedsiębiorcy, a prowadzona przez nią działalność ma charakter działalności gospodarczej w rozumieniu tego przepisu.

Z tych wszystkich względów przyjąć należało, że roszczenie powoda już tylko na zasadzie art. 751 pkt 1 i 2 k.c. w zw. z art. 750 k.c. w całości uległo przedawnieniu.

Przyjęcie, że powód odpowiada definicji legalnej przedsiębiorcy zawartej w art. 43¹ k.c. z odwołaniem się do pojęcia działalności gospodarczej z art. 2 u.s.d.g., powoduje, iż do roszczeń objętych niniejszym postępowaniem znaleźć może też zastosowanie trzyletni ogólny termin przedawnienia odnoszący się do roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 118 k.c.).

W literaturze przyjmuje się, że określenia: zawodowego trudnienia się czynnościami w postaci utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki oraz utrzymywania zakładów przeznaczonych do świadczenia wskazanych wyżej usług oznaczają, że chodzi w tym przepisie o przedsiębiorcę w rozumieniu przepisu art. 43¹ k.c.

Przepis art. 43¹ k.c. zawiera definicję przedsiębiorcy stworzoną na potrzeby prawa prywatnego i pojęcie przedsiębiorcy jest zdefiniowane przez ten przepis bardzo szeroko, szerzej niż pojęcie przedsiębiorcy funkcjonujące w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Szeroko na gruncie tego przepisu wykładane jest również pojęcie działalności gospodarczej. Za działalność gospodarczą uznaje się działalność, która ma zarobkowy charakter. Przy takim pojmowaniu działalności gospodarczej wyższą uczelnią niepaństwową świadcząca odpłatnie usługi edukacyjne można uznać za przedsiębiorcę w rozumieniu przepisu art. 43¹ k.c.

Zauważyć również należy, iż nawet zastosowanie jako podstawy prawnej rozstrzygnięcia, przywołanego w apelacji przepisu art. 118 k.c., nie mogło skutkować zmianą zaskarżonego wyroku, zgodnie z wnioskiem sformułowanym w jej treści, albowiem świadczenie do jakiego został zobowiązany pozwany, w ocenie Sądu Okręgowego uznać należy za świadczenie okresowe. Polegało ono bowiem na uiszczaniu należności w powtarzających się w regularnych odstępach czasu przez okres trwania stosunku prawnego, które jednak nie składały się na z góry określoną co do wielkości całość. Globalny rozmiar tych świadczeń zależał bowiem od czasu trwania stosunku prawnego – okresu pobierania nauki. Mógł się on zakończyć przed czasem planowanym według harmonogramu studiów (w wypadku skreślenia z listy studentów lub innej regulacji), albo ulec przedłużeniu (w wypadku powtarzania semestru lub roku). Ta właśnie cecha odróżnia świadczenia okresowe od podzielnych świadczeń jednorazowych, których spełnienie zostało rozłożone na części (raty). Każde ze świadczeń okresowych jest samoistnym świadczeniem (nie częścią jednego większego świadczenia), przedmiotem odrębnego roszczenia, które oddzielnie od pozostałych staje się wymagalne i ulega przedawnieniu w terminie 3 lat. Roszczeniami o świadczenia okresowe, podlegającymi trzyletniemu przedawnieniu,

są przede wszystkim roszczenia o zapłatę rent, czynszów oraz odsetek. Powszechnie przyjmuje się również, że opłaty za naukę w szkole są świadczeniami okresowymi.

Świadczenie odpowiadające wskazanym wcześniej cechom ma charakter okresowy także wówczas, gdy stosunek prawny nawiązano na czas określony, wskutek czego można by zasadniczo z góry wyliczyć sumę świadczeń dłużnika. Świadczenie mające z natury charakter okresowy (np. czynsz najmu) zachowuje ten charakter także wówczas, gdy umowa stron stanowi, że ma być spełnione jednorazowo (tak Z. Radwański, Uwagi o zobowiązaniach trwałych (ciągłych) na tle kodeksu cywilnego, SC 1969, t. XIII-XIV, s. 254). Argumentem za tym stanowiskiem jest to, że wysokość świadczenia zawsze jest związana z czasem trwania zobowiązania, co uwidacznia się szczególnie w wypadku przedłużenia czasu jego trwania ponad zaplanowany okres, bądź też jego skrócenia. Jest oczywiście możliwe obliczenie z dużym prawdopodobieństwem pełnej wysokości czesnego, przy przyjęciu, że nauka w szkole wyższej przebiegała będzie bez zakłóceń, student zakończy ją w określonym terminie. Możliwe jest również ustalenie, że czesne będzie płacone jednorazowo i będzie stanowiło z góry oznaczoną kwotę, co nie zmienia faktu, że świadczenie takie będzie nadal miało charakter okresowy.

Wskazać również należy, że należności z tytułu czesnego nie są w istocie zaliczane na poczet jednego świadczenia. Student korzysta z dostępu do świadczeń szkoły wyższej i jest obowiązany do zapłaty z tego tytułu co pewien okres (najkrócej miesiąc) ustalonej kwoty. Zarówno ten okres, jak i wysokość czesnego może w trakcie pobierania nauki ulegać zmianie, strony umowy mogą ją w razie potrzeby przedłużyć. W takiej sytuacji nie sposób przyjąć, że miesięczne opłaty za naukę w szkole należy traktować jak raty zaliczane na poczet jednego świadczenia, bo świadczenie pieniężne za usługi, które uczelnia będzie świadczyć studentowi, jak i czas trwania tych świadczeń – mogą być jedynie szacowane, a podstawą tych szacunków będzie planowany czas trwania zobowiązania.

Sąd Okręgowy podziela to stanowisko, na taką ocenę wpływ ma również ocena specyfiki świadczeń szkoły na rzecz studenta. Jak wskazano wyżej zobowiązanie w tym zakresie ma charakter ciągły i nie polega na jednorazowym świadczeniu, ale na „prowadzeniu procesu nauczania”, „kształceniu studentów” – jest to co do zasady związane ze stałym dostępem studentów do różnego typu usług o charakterze edukacyjnym, świadczonych przez uczelnię. Z treści wewnętrznych uregulowań uczelni zarządzenia Rektora Wyższej Szkoły (...) wynika także, iż koszt czesnego za poszczególne okresy studiów jest różny, w zależności od specjalizacji oraz zakresu dostarczanych usług, co również wskazuje na to, że świadczenie w postaci wpłaty czesnego miało charakter okresowy, a jego wysokość zależała od czasu korzystania z usług edukacyjnych uczelni. W rozpoznawanym przypadku również czas studiów, pomimo wcześniejszego podjęcia zobowiązania nie trwał przez cały okres zaplanowany harmonogramem, a nawet przez okres jednego roku i nie budzi żadnych wątpliwości, że z uwagi na wcześniejsze skreślenie z listy studentów, nie dało się z góry przewidzieć jakie zobowiązanie pieniężne ciążyć będzie na pozwanym.

W tej sytuacji zastosowanie przepisu art. 118 k.c., jako podstawy oceny podniesionego zarzutu przedawnienia, powodowałoby konieczność zastosowania go w zakresie rozwiązań szczególnych, to jest w odniesieniu do świadczenia okresowego, przy którym termin przedawnienia wynosi trzy lata, a nie lat dziesięć jak żąda powód. Wniesienie pozwu w dniu 30.11.2012 r. jednoznacznie wskazuje na przekroczenie również tego terminu przedawnienia, skoro roszczenie odnosi się do opłaty czesnego: pozwany nie dokonał wpłaty rat czesnego po 200 zł miesięcznie: II raty płatnej do 10.11.2005 r., III raty płatnej do 10.12.2005 r., IV raty płatnej do 10.01.2006 r. oraz 400 zł. – V i VI rata płatne do 10.02.2006 r. Nie uiscił też kwoty 250 zł z terminem płatności do 10.02.2006 r. za materiały dydaktyczne za II semestr.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na zasadzie art. 385 k.p.c.

Ref. SSR M. P.

Wyk. JS